

§ 26. En rettighedshavers erstatningsansvar i henhold til tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg efter denne lov skal være dækket af forsikring. Forsikringen skal give en rimelig dækning ud fra hensynet til risikoen ved virksomhedens udøvelse og præmieomkostningerne.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan stille krav om, at yderligere forsikringer tegnes. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan godkende, at der i stedet for forsikring stilles sikkerhed.

Stk. 3. Rettighedshaver skal etablere en procedure til sikring af omgående og passende behandling af erstatningskrav, herunder med hensyn til skadeserstatning for grænseoverskridende hændelser.

Stk. 4. Proceduren efter stk. 3 skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren, som kan fastsætte vilkår for godkendelse.

Stk. 5. Rettighedshaveren skal bekendtgøre proceduren efter stk. 3 for offentligheden.

Stk. 6. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om forsikring af og sikkerhedsstillelse for den virksomhed, der er omfattet af tilladelsen, om procedurer og bekendtgørelse heraf og om meddelelse af oplysninger om gældende forsikringer til brug for ministerens tilsyn med virksomheden.

Til § 26

Efter undergrundslovens § 35 skal en rettighedshaver erstatte skader, der forvoldes ved den i henhold til tilladelse udøvede virksomhed, selv om skaden er hændelig.

Det følger herudover af undergrundslovens § 24 e, stk. 1, 1. pkt., at en rettighedshavers erstatningsansvar i henhold til tilladelser omfattet af loven skal være dækket af forsikring. Det følger endvidere af bestemmelsens 2. pkt., at forsikringen skal give en rimelig dækning ud fra hensynet til risikoen ved virksomhedens udøvelse og præmieomkostningerne.

Det følger af den foreslåede § 26, *stk. 1, 1. pkt.*, at en rettighedshavers erstatningsansvar i henhold til tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg efter denne lov skal være dækket af forsikring. Det følger desuden af det foreslåede stk. 1, 2. *pkt.*, at forsikringen skal give en rimelig dækning ud fra hensynet til risikoen ved virksomhedens udøvelse og præmieomkostningerne.

Den foreslåede bestemmelse vil således medføre, at enhver rettighedshaver til en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg til transport af CO₂ omfattet af dette lovforslag skal tegne en forsikring for projektet, til dækning af et potentielt erstatningsansvar. Rettighedshaveren er hertil underlagt et objektivt erstatningsansvar efter den foreslåede § 25. Forsikringen vil desuden indgå som en del af rettighedshaverens økonomiske baggrund, som indeholdt i den foreslåede § 5.

Efter undergrundslovens § 24 e, stk. 2, 1. pkt., kan klima-, energi- og forsyningsministeren stille krav om, at yderligere forsikringer tegnes.

Det følger tilsvarende af den foreslåede § 26, *stk. 2, 1. pkt.*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan stille krav om, at yderligere forsikringer tegnes.

Dette vil indebære, at ministeren vil kunne kræve, at der tegnes yderligere forsikringer, f.eks. såfremt der er forhold, der bevirker, at risikoen ved virksomheden er forøget. Dette vil f.eks. kunne ske på baggrund af udsivning eller en væsentlig uregelmæssighed fra et etableret og idriftsat rørledningsanlæg. Udsivning og væsentlig uregelmæssighed er defineret i hhv. foreslåede § 2, nr. 5 og 6, hvilke klima-, energi- og forsyningsministeren i øvrigt skal underrettes om, jf. foreslåede § 12.

Det følger yderligere af *stk. 2, 2. pkt.*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan godkende, at der i stedet for forsikring stilles sikkerhed.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at ministeren kan godkende flere former for forsikring, hvilket f.eks. vil kunne være selvforsikring, hvis den pågældende rettighedshaver er et større selskab, eller ved en moderselskabsgaranti, såfremt den pågældende rettighedshaver har et passende stort moderselskab, der kan garantere for dækningen. Ved vurderingen af alternativ forsikring eller sikkerhedsstillelse vil der blive lagt vægt på, hvorvidt der efter omstændighederne er en rimelig dækning af hensynet til risikoen i forbindelse med de berørte aktiviteter.

Efter undergrundslovens § 24 e, *stk. 3*, skal en rettighedshaver etablere en procedure til sikring af omgående og passende behandling af erstatningskrav, herunder med hensyn til skadeserstatning for grænseoverskridende hændelser. Proceduren efter *stk. 3* skal desuden godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren, som kan fastsætte vilkår for godkendelsen, jf. undergrundslovens § 24 e, *stk. 4*.

Det følger tilsvarende af den foreslåede § 26, *stk. 3*, at rettighedshaver skal etablere en procedure til sikring af omgående og passende behandling af erstatningskrav, herunder med hensyn til skadeserstatning for grænseoverskridende hændelser.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at rettighedshaver skal etablere en procedure, således at eventuelt skadelidte kan få viden om, hvor og hvordan de skal anmelde en skade. Denne procedure skal indeholde oplysninger om, hvortil der skal ske anmeldelse og hvad en sådan anmeldelse bør indeholde. Proceduren skal hertil tillige tage hensyn til grænseoverskridende hændelser. Hermed forstås en hændelse som medfører skadelidte uden for danske grænser.

Det følger endvidere af den foreslåede § 26, *stk. 4*, at proceduren efter *stk. 3* skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren, som kan fastsætte vilkår for godkendelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan sikre, at hensynet til eventuelle skadelidte vægtes højt i rettighedshavers procedure til sikring af omgående og passende behandling af erstatningskrav. Dette hensyn kan bl.a. iagttages ved en gennemførlig og letforståelig gennemgang af proceduren for anmeldelse af skade. Ministeren kan hertil i forbindelse med godkendelsen fastsætte vilkår for godkendelsen. Sådanne vilkår kan f.eks. omhandle krav om at øge gennemskueligheden for eventuelle skadelidte.

Efter undergrundslovens § 24 e, stk. 5, skal rettighedshaveren bekendtgøre proceduren efter stk. 3 for offentligheden.

Det følger tilsvarende af den foreslåede § 26, *stk. 5*, at rettighedshaveren skal bekendtgøre proceduren efter stk. 3 for offentligheden.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at offentligheden dermed kan få kendskab til processen for anmeldelse af skade. Sådant offentliggørelse kan hensigtsmæssigt ske på rettighedshaverens hjemmeside.

Det vurderes særligt vigtigt, at eventuelle skadelidte har en enkel og gennemskelig adgang til at få behandlet erstatningskrav, hvilket de foreslåede stk. 3-5 vurderes at tilvejebringe.

Efter undergrundslovens § 24 e, stk. 6, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om forsikring af og sikkerhedsstillelse for den virksomhed, der er omfattet af tilladelsen, om procedure og bekendtgørelse heraf og om meddelelse af oplysninger om gældende forsikringer til brug for ministerens tilsyn med virksomheden.

Det følger ligeledes af den foreslåede § 26, *stk. 6*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om forsikring af og sikkerhedsstillelse for den virksomhed, der er omfattet af tilladelsen, om procedurer og bekendtgørelse heraf og om meddelelse af oplysninger om gældende forsikringer til brug for ministerens tilsyn med virksomheden.

Den foreslåede bemyndigelse vil indebære, at ministeren bl.a. kan fastsætte regler om indhold, offentliggørelse og revision af procedurer efter stk. 3 eller forhold vedrørende supplerende forsikringer, som berørt i stk. 2.

§ 28. Den, der helt eller delvis, direkte eller indirekte overdrager en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af denne lov, er subsidiært økonomisk ansvarlig over for de øvrige deltagere med andel i tilladelsen, for så vidt angår udgifter til afvikling af anlæg, herunder afvikling af påbegyndte anlæg m.v., jf. § 29, som eksisterer på tidspunktet for overdragelsen. Overdrager efter

1. pkt. er subsidiært økonomisk ansvarlig over for staten, hvis de udgifter, der er nævnt i 1. pkt., ikke dækkes af en anden deltager i tilladelsen.

Stk. 2. Overdrager er ligeledes subsidiært økonomisk ansvarlig over for staten for de i stk. 1 omhandlede udgifter, såfremt staten har måttet påtage sig afvikling for rettighedshaverens regning.

Stk. 3. Det økonomiske ansvar efter stk. 1 og 2 beregnes på grundlag af størrelsen af den overdragede andels del af omkostningerne til gennemførelse af afviklingen.

Stk. 4. Overdragets økonomiske ansvar gælder, uanset om andelen eller dele heraf senere overdrages, dog således at krav først rettes mod den deltager, som senest overdrog andelen.

Stk. 5. Det er en forudsætning for godkendelse efter § 27 af en hel eller delvis overdragelse af en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg efter denne lov, at overdrager har afgivet en erklæring om subsidiært ansvar, jf. stk. 1-4, over for de deltagere, som til enhver tid udgør rettighedshaveren til tilladelsen, og over for staten.

Stk. 6. Klima-, energi- og forsyningsministeren skal godkende erklæringer efter stk. 5 og kan fastsætte vilkår herfor.

Stk. 7. I forbindelse med tilladelse til overdragelse efter § 27, stk. 1, kan klima-, energi- og forsyningsministeren i særlige tilfælde undtage fra kravet om subsidiært økonomisk ansvar i henhold til stk. 1 og 2.

Til § 28

Efter undergrundslovens § 29 a, stk. 1, 1. pkt., er den, der helt eller delvis, direkte eller indirekte overdrager en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer, herunder kulbrinter, en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål en indvinding efter § 23 eller regler udstedt i medfør af § 23 x, subsidiært økonomisk ansvarlig over for de øvrige deltagere med andel i tilladelsen, for så vidt angår udgifter til afvikling af anlæg, herunder afvikling af påbegyndte anlæg m.v., jf. § 32 a, som eksisterer på tidspunktet for overdragelsen. Det følger desuden af bestemmelsens 2. pkt., at overdrager efter 1. pkt. er subsidiært økonomisk ansvarlig over for staten, hvis de udgifter, der er nævnt i 1. pkt., ikke dækkes af en anden deltager i tilladelsen.

Ifølge bestemmelsens specielle bemærkninger, jf. Folketingstidende 2014-15 (1. samling), A, L 116 som fremsat, side 29-30, gælder bestemmelsen deltagere, som i forening udgør rettighedshaveren i en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer efter lovens § 5, stk. 1, til en tilladelse efter lovens § 17 til etablering og drift af rørledningsanlæg samt til en tilladelse efter lovens § 23, stk. 1, til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding. Det følger yderligere af bemærkningerne på side 30, at bestemmelsen ikke gælder for tilladelser til forundersøgelse og videnskabelige undersøgelser efter undergrundslovens hhv. §§ 3 og 24, da disse tilladelser normalt har en anden karakter end tilladelser efter §§ 5, 17 og 23, og da der kun undtagelsesvis etableres anlæg m.v. i forbindelse med denne type tilladelser.

På denne baggrund vurderes det, at undergrundslovens § 29 a også havde fundet anvendelse på en tilladelse til etablering og drift af CO₂-rørledningsanlæg efter den gældende § 23 u i undergrundsloven. Dette skyldes, at etablering og drift af CO₂-rørledningsanlæg til sammenligning har samme karakter som etablering og drift af kulbrinterørledninger efter undergrundslovens § 17, samt da en tilladelse til etablering og drift af CO₂-rørledningsanlæg forudsætter etablering af anlæg. Derfor foreslås en bestemmelse om subsidiær hæftelse, lignende undergrundslovens § 29 a, indført i nærværende lovforslag.

Det følger således i relevant omfang tilsvarende af den foreslåede § 28, *stk. 1, 1. pkt.*, at den, der helt eller delvis, direkte eller indirekte overdrager en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg omfattet af denne lov, er subsidiært økonomisk ansvarlig over for de øvrige deltagere med andel i tilladelsen, for så vidt angår udgifter til afvikling af anlæg, herunder afvikling af påbegyndte anlæg m.v., jf. § 29, som eksisterer på tidspunktet for overdragelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil dermed indebære, at en deltager i en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg efter denne lov, som overdrager tilladelsen eller en andel af tilladelsen, vil forblive subsidiært økonomisk ansvarlig for omkostninger til afvikling af etablerede og påbegyndte anlæg m.v., som eksisterer på tidspunktet for overdragelsen af tilladelsen eller en andel af tilladelsen.

Med subsidiært økonomisk ansvarlig menes et ansvar, der påhviler en tidligere deltager i en tilladelse. Det subsidiære økonomiske ansvar opstår derfor ved den tidligere deltagers hele eller delvise overdragelse af tilladelsen. Ansvar et indtræder dog først, når en aktuel deltager, der helt eller delvis har overtaget tilladelsen fra den tidligere deltager, efter påkrav har misligholdt sin betalingsforpligtelse for udgifter ved udførelse af en besluttet afvikling af anlæg m.v. og mulighederne i samarbejdsaftalen mellem deltagerne i tilladelsen for dækning af kravet er udtømt. Et eventuelt krav skal således først rettes mod den aktuelle deltager, og dernæst (subsidiært) mod den tidligere deltager. De øvrige deltagere i en tilladelse kan således kun gøre krav gældende mod en tidligere deltager, såfremt en aktuel deltager, som den tidligere deltager har overdraget hele eller andele af tilladelsen til, ikke kan honorere kravet. Hvis en andel er overdraget flere gange, må de øvrige deltagere rette krav mod de overdragende deltagere i successiv rækkefølge, sådan at krav først rettes mod den deltager, som senest har overdraget andelen, og derefter mod den næste deltager, såfremt den forrige deltager ikke kan opfylde sit subsidiære ansvar, se hertil det foreslåede stk. 4. I det tilfælde, hvor flere deltagere har overdraget andele til den misligholdende deltager, kan de tilbageværende deltagere søge dækning parallelt hos disse for deres respektive andele. Det samme gælder i det tilfælde, hvor flere deltagere tidligere har overdraget andele til en tidligere deltager, som ikke kan opfylde sit subsidiære ansvar, og hvor disse andele er overdraget videre samlet. I det tilfælde, hvor andelen, som er overdraget videre, er mindre end summen af de

overdragede andele fra tidligere deltagere, vil de tilbageværende deltagere kunne søge dækning parallelt hos de tidligere deltagere for en forholdsmæssig del af den overdragede andel. Deltagerne skal anses for at have misligholdt deres forpligtelse, hvis de ikke har dækket deres ansvar senest tre måneder efter, at påkrav har været dem i hænde. Det skal hertil bemærkes, at det subsidiære ansvar for tidligere deltagere alene er et økonomisk ansvar. Det vil ikke være hensigtsmæssigt at pålægge sådanne tidligere deltagere et ansvar for at gennemføre selve afviklingen, da den tidligere deltager ikke nødvendigvis har opretholdt en relevant organisation.

Rettighedshavere er i henhold til den foreslåede § 29 ansvarlige for afviklingen af anlæg m.v. Hvis en deltager, som i forening med en eller flere andre deltagere udgør rettighedshaveren i en tilladelse, ikke rettidigt indfrier sine økonomiske forpligtelser forbundet med afviklingsplanen, kan de tilbageværende deltagere kræve, at førstnævnte deltager indfrier sin andel af forpligtelsen. Kan deltageren fortsat ikke det, kan det subsidiære økonomiske ansvar gøres gældende.

De øvrige deltagere i tilladelsen skal dog først udtømme de muligheder, som samarbejdsaftalen for tilladelsen giver for opkrævning af økonomiske midler, før det subsidiære økonomiske ansvar kan gøres gældende.

Med anlæg m.v., som eksisterer på tidspunktet for overdragelsen, jf. det foreslåede stk. 1, 1. pkt., menes anlæg, installationer og indretninger m.v., som eksisterer fysisk på tidspunktet for overdragelsen, og som på dette tidspunkt er placeret på stedet for deres anvendelse. Det subsidiære ansvar gælder også påbegyndte anlæg m.v., som er under etablering. Hvis en overdragelse er sket, inden anlægget er placeret, kan den overdragende deltager ikke blive ansvarlig for en eventuel senere afviklingsforpligtelse.

Det subsidiære ansvar for anlæg m.v., som eksisterede på overdragelsestidspunktet, knytter sig til anlæg m.v. som sådan og er uafhængig af senere videreudbygning. Det subsidiære ansvar i forbindelse med anlæg m.v., som eksisterede på tidspunktet for overdragelsen vil være begrænset til maksimalt det, den subsidiært ansvarliges andel af udgifterne ville have været på det endelige tidspunkt for afvikling af anlæg m.v., sådan som det var på overdragelsestidspunktet. Det subsidiære ansvar vil således ikke kunne øges efter overdragelsestidspunktet som følge af senere videreudbygning, som den subsidiært ansvarlige ikke har indflydelse på.

Med tidspunktet for overdragelsen, jf. det foreslåede stk. 1, 1. pkt., menes det tidspunkt, som klima-, energi- og forsyningsministeren efter den foreslåede § 27 har godkendt, at overdragelsen af andelen har virkning fra. Typisk vil køber og sælger af en andel indgå en aftale om salget. Denne aftale fremsendes sammen med ansøgning om godkendelse af overdragelsen til klima-, energi- og forsyningsministerens godkendelse. Af aftalen vil det fremgå, hvornår overdragelsen ønskes gennemført, hvilket kan være både forud for og efter aftalens indgåelse.

Til sikkerhed for en udtrædende deltagers subsidiære ansvar over for de tilbageværende deltagere med andel i tilladelsen, skal der indgås aftale mellem disse. Aftalen skal være i overensstemmelse med de regler, som kan udstedes i medfør af den foreslåede § 29, stk. 4, om etablering af sikkerhed for midler til afvikling af anlæg m.v.

En subsidiært ansvarlig deltager vil kunne have behov for information om den tilladelse, som ansvaret udspringer fra bl.a. i forbindelse med løbende vurderinger af størrelsen af ansvaret i forbindelse med udarbejdelse af regnskab. Adgang til sådan information vil kunne sikres i den overdragelsesaftale, som indgås med den overdragende deltager, og vil forudsætte samtykke fra de øvrige deltagere med andele i tilladelsen. Både de tilbageværende deltagere og den subsidiært ansvarlige deltager vil dog have interesse i, at der foreligger et korrekt grundlag for den løbende vurdering af omfanget af det subsidiære ansvar.

Det følger endvidere af den foreslåede § 28, stk. 1, 2. pkt., at overdrager efter 1. pkt. er subsidiært økonomisk ansvarlig over for staten, hvis de udgifter, der er nævnt i 1. pkt., ikke dækkes af en anden deltager i tilladelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at såfremt afviklingsforpligtelserne ikke opfyldes, vil staten skulle forestå disse og dermed få behov for at gøre et subsidiært økonomisk ansvar gældende over for eventuelle tidligere deltagere med andel i tilladelsen. Til sikring af midler i forbindelse med subsidiært ansvar for gennemførelse af en afviklingsplan kan der ved godkendelsen af overdragelsen efter den foreslåede § 27 fastsættes vilkår. Det vil ikke være en forudsætning for at gøre subsidiært ansvar gældende, at staten har afholdt udgifter til afvikling. Ansvaret vil kunne gøres gældende, når det er afdækket, at rettighedshaver ikke vil kunne afholde udgifter til den afvikling, som skal udføres.

Efter undergrundslovens § 29 a, stk. 2, er overdrager ligeledes økonomisk ansvarlig over for staten for de i stk. 1 omhandlede udgifter, såfremt staten har måttet påtage sig afvikling for rettighedshaverens regning.

Det følger ligeså af den foreslåede § 28, stk. 2, at overdrager er subsidiært økonomisk ansvarlig over for staten for de i stk. 1 omhandlede udgifter, såfremt staten har måttet påtage sig afvikling for rettighedshaverens regning.

Den foreslåede bestemmelse er tiltænkt tilfældet, hvor rettighedshaveren til en tilladelse kun består af en enkelt deltager, og der derfor ikke er en eller flere andre deltagere i tilladelsen til at opfylde afviklingsforpligtelserne.

Efter undergrundslovens § 29 a, stk. 3, beregnes det økonomiske ansvar efter bestemmelsens stk. 1 og 2 på grundlag af størrelsen af den overdragede andels del af omkostningerne til gennemførelse af afviklingen.

Det følger ligeledes af den foreslåede § 28, *stk. 3*, at det økonomiske ansvar efter stk. 1 og 2 beregnes på grundlag af størrelsen af den overdragede andels del af omkostningerne til gennemførelse af afviklingen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at omfanget af det subsidiære ansvar ikke vil blive påvirket af baggrunden for overdragelsen. Ansvar vil endvidere være begrænset til pro rata-ansvaret i forbindelse med den overdragne andel. Det subsidiære ansvar vil således ikke omfatte et eventuelt senere opstået solidarisk ansvar i henhold til den samarbejdsaftale, der måtte være indgået mellem deltagerne med andele i tilladelsen til regulering af deres indbyrdes forhold. Det subsidiære ansvar vil også gøre sig gældende ved overdragelse af andele mellem deltagere internt i en tilladelse.

Efter undergrundslovens § 29 a, stk. 4, gælder overdragets økonomiske ansvar, uanset om andelen eller dele heraf senere overdrages, dog således at krav først rettes mod den deltager, som senest overdrog andelen.

Det følger tillige af den foreslåede § 28, *stk. 4*, at overdragets økonomiske ansvar gælder, uanset om andelen eller dele heraf senere overdrages, dog således at krav først rettes mod den deltager, som senest overdrog andelen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære at en overdragende deltagers forpligtelse opretholdes også i tilfælde af, at andelen eller en af denne senere overdrages videre. Gennem sådanne videreoverdragelser af andele i en tilladelse vil der opstå en række deltagere og tidligere deltagere med afhændede andele, som de tilbageværende deltagere i tilladelsen vil kunne rejse krav overfor. Hvis en andel er overdraget flere gange, må de øvrige deltagere rette krav mod de overdragende deltagere i successiv rækkefølge, sådan at krav først rettes mod den deltager, som senest har overdraget andelen, og derefter mod den næste deltager, såfremt den forrige deltager ikke kan opfylde sit subsidiære ansvar. I det tilfælde, hvor flere deltagere har overdraget andele til den misligholdende deltager, kan de tilbageværende deltagere søge dækning parallelt hos disse for deres respektive andele. Det samme gælder i det tilfælde, hvor flere deltagere tidligere har overdraget andele til en tidligere deltager, som ikke kan opfylde sit subsidiære ansvar, og hvor disse andele er overdraget videre samlet. I det tilfælde, hvor andelen, som er overdraget videre, er mindre end summen af de overdragede andele fra tidligere deltagere, vil de tilbageværende deltagere kunne søge dækning parallelt hos de tidligere deltagere for en forholdsmæssig del af den overdragede andel.

Efter undergrundslovens § 29 a, stk. 5, er det en forudsætning for godkendelse efter § 29 af en hel eller delvis overdragelse af en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer, herunder kulbrinter, en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg eller en tilladelse til efterforskning og anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding efter § 23 eller regler udstedt i medfør af § 23 x, at overdrager har afgivet en erklæring om subsidiært ansvar, jf. stk. 1-4, over for de deltagere, som til enhver tid udgør rettighedshaveren til tilladelsen, og over for staten.

Det følger i relevant omfang tilsvarende af den foreslåede § 28, *stk. 5*, at det er en forudsætning for godkendelse efter § 27 af en hel eller delvis overdragelse af en tilladelse til etablering og drift af rørledningsanlæg efter denne lov, at overdrager har afgivet en erklæring om subsidiært ansvar, jf. stk. 1-4, over for de deltagere, som til enhver tid udgør rettighedshaveren til tilladelsen, og over for staten.

Det foreslåede vil medføre, at en overdragende deltager skal afgive en erklæring om subsidiært ansvar i overensstemmelse med reglerne fastsat i de foreslåede stk. 1-4. Foruden en sådan erklæring vil der ikke kunne opnås godkendelse af overdragelsen efter den foreslåede § 27. Denne erklæring skal afgives over for de deltagere, som til enhver tid i forening udgør rettighedshaveren til tilladelsen, samt over for staten. Erklæringen vil følge den pågældende overdragede andel. Erklæringen vil kunne gøres gældende over for den tidligere deltager, hvis en aktuel deltager med andel i tilladelsen, som direkte eller efter mellemliggende handler har erhvervet den pågældende andel i tilladelsen, ikke kan opfylde sine økonomiske forpligtelser i forbindelse med afviklingsplanen. En sådan erklæring vil om nødvendigt kunne gøres gældende ved en dansk eller udenlandsk domstol.

Efter undergrundslovens § 29 a, stk. 6, skal klima-, energi- og forsyningsministeren godkende erklæringer efter stk. 5 og kan fastsætte vilkår herfor.

Det følger ligeså af den foreslåede § 28, *stk. 6*, at klima-, energi- og forsyningsministeren skal godkende erklæringer efter stk. 5 og kan fastsætte vilkår herfor.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at erklæringer efter stk. 5 skal forelægges klima-, energi- og forsyningsministerens godkendelse inden disse kan anses som gyldige. Ministeren kan endvidere i forbindelse med godkendelsen fastsætte vilkår for godkendelsen med henblik på at sikre, at erklæringen lever op til kravene i den foreslåede § 28.

Efter undergrundslovens § 29 a, stk. 7, kan klima-, energi- og forsyningsministeren i forbindelse med tilladelse til overdragelse efter § 29, stk. 1, i særlige tilfælde undtage fra kravet om subsidiært økonomisk ansvar i henhold til stk. 1 og 2.

Det følger tilsvarende af den foreslåede § 28, *stk. 7*, at i forbindelse med tilladelse til overdragelse efter § 27, *stk. 1*, kan klima-, energi- og forsyningsministeren i særlige tilfælde undtage fra kravet om subsidiært økonomisk ansvar i henhold til *stk. 1* og *2*.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at klima- energi- og forsyningsministeren i særlige tilfælde vil kunne undtage fra kravet om subsidiært ansvar. Denne særlige undtagelsesbestemmelse forudsættes anvendt i situationer, hvor det efter en konkret vurdering vil have begrænset betydning at pålægge overdrager subsidiært økonomisk ansvar. Dispensationsmuligheden forventes primært anvendt, hvor det subsidiære økonomiske ansvar ikke forventes at give yderligere sikkerhed. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor de anlæg m.v., der er omfattet af det subsidiære økonomiske ansvar, er af meget begrænset omfang. Et andet eksempel kan være ved direkte eller indirekte overdragelser af tilladelser mellem selskaber i samme koncern, hvor moderselskabet har stillet garanti. I sådanne tilfælde kan en ufleksibel ordning om subsidiært økonomisk ansvar medføre, at datterselskaber i en koncern kan blive subsidiært ansvarlige for hinanden, samtidig med, at deres fælles moderselskab også kan være ansvarlig qua en moderselskabsgaranti.

§ 29. Ansøgning om tilladelse eller godkendelse til etablering og drift af rørledningsanlæg efter denne lov skal ledsages af en plan for afvikling af samtlige anlæg og installationer m.v. omfattet af ansøgningen og alle eventuelt tidligere godkendte anlæg og installationer m.v. i forbindelse med tilladelsen, som ansøgningen vedrører.

Stk. 2. I afviklingsplanen skal indgå en opgørelse af de forventede udgifter til gennemførelse af afviklingsplanen og en beskrivelse af, hvordan og på hvilke tidspunkter der etableres sikkerhed for, at midlerne til gennemførelse af afviklingsplanen er til rådighed. Afviklingsplanen skal omfatte afvikling af samtlige anlæg og installationer m.v.

Stk. 3. Afviklingsplanen skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren. Der kan fastsættes vilkår for godkendelsen.

Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet af en afviklingsplan, herunder om de forudsætninger, som skal anvendes for afvikling af anlæg og installationer m.v., opgørelse af udgifterne og krav til etablering af sikkerhed for midler til fjernelse.

Til § 29

Efter undergrundslovens § 32 a, skal ansøgning om tilladelse eller godkendelse efter §§ 10, 17, 23 eller 28 ledsages af en plan for afvikling af samtlige anlæg og installationer m.v. omfattet af ansøgningen og alle eventuelt tidligere godkendte anlæg og installationer m.v. i forbindelse med den tilladelse omfattet af denne lov, som ansøgningen vedrører.

Som beskrevet i starten af de specielle bemærkninger til den foreslåede § 28, har etablering og drift af CO₂-rørledninger en sammenlignelig karakter som etablering og drift af kulbrinterørledninger efter undergrundslovens § 17, som der henvises til i undergrundslovens § 32 a om afviklingsforpligtelsen. På denne baggrund vurderes det, at en bestemmelse om afviklingsforpligtelser, lignende undergrundslovens § 32 a, hensigtsmæssigt bør indføres i nærværende lovforslag.

Det følger således i relevant omfang tilsvarende af den foreslåede § 29, *stk. 1*, at ansøgning om tilladelse eller godkendelse til etablering og drift af rørledningsanlæg efter denne lov skal ledsages af en plan for afvikling af samtlige anlæg og installationer m.v. omfattet af ansøgningen og alle eventuelt tidligere godkendte anlæg og installationer m.v. i forbindelse med tilladelsen, som ansøgningen vedrører.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ansøgere, der ønsker at etablere og drive rørledningsanlæg omfattet af loven, skal udarbejde en afviklingsplan, der forholder sig til samtlige anlæg og installationer m.v. omfattet af ansøgningen. Såfremt ansøgningen vedrører udbygning af tidligere godkendte anlæg og installationer m.v., skal disse anlæg og installationer indgå i planen for afvikling, som ledsager ansøgningen om tilladelse eller godkendelse af nye anlæg og installationer. Hensigten hermed er at sikre, at der vil foreligge en samlet koordineret plan for afvikling af alle anlæg og installationer, som den ansøgte udbygning er en del af.

Efter undergrundslovens § 32 a, *stk. 2, 1. pkt.*, skal der i afviklingsplanen indgå en opgørelse af de forventede udgifter til gennemførelse af afviklingsplanen og en beskrivelse af, hvorledes der etableres sikkerhed for, at midlerne til gennemførelse af afviklingsplanen er til rådighed.

Det følger yderligere af undergrundslovens § 32 a, *stk. 5, 1. pkt.*, at afviklingsplaner efter *stk. 1 og 3* skal omfatte afvikling af samtlige anlæg og installationer m.v. og en opgørelse af forventede udgifter til gennemførelse af planen. Af bestemmelsens *2. pkt.* fremgår det, at der i afviklingsplanen skal indgå, hvordan og på hvilke tidspunkter der etableres sikkerhed for, at midlerne til gennemførelse af afviklingsplanerne er til rådighed.

Det følger af den foreslåede § 29, *stk. 2, 1. pkt.*, at der i afviklingsplanen skal indgå en opgørelse af de forventede udgifter til gennemførelse af afviklingsplanen og en beskrivelse af, hvordan og på hvilke tidspunkter der etableres sikkerhed for, at midlerne til gennemførelse af afviklingsplanen er til rådighed.

Det foreslåede vil indebære, at ansøgere efter loven allerede ved ansøgningstidspunktet vil have taget stilling til de forventede udgifter til gennemførelse af afviklingsplanen samt en beskrivelse af, hvordan og på hvilke tidspunkter der etableres sikkerhed for, at midlerne til gennemførelse af

afviklingsplanen er til rådighed. Denne bestemmelse vil derfor have en vis tilknytning til myndighedernes vurdering af ansøgerens økonomiske baggrund.

Ministeren vil endvidere kunne fastsætte nærmere regler for opgørelse af udgifterne og krav til etablering af sikkerhed for midler til fjernelse, jf. bestemmelsens foreslåede stk. 4.

Det følger desuden af det foreslåede stk. 2, 2. pkt., at afviklingsplanen skal omfatte afvikling af samtlige anlæg og installationer m.v.

Dette vil medføre, at der gennemføres afvikling af alle anlæg og installationer m.v. omfattet af tilladelsen, og at der derved ikke efterlades ikke-afviklede anlæg og installationer m.v.

Af undergrundslovens § 32 a, stk. 2, 2. pkt., fremgår det, at afviklingsplanen skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren, mens bestemmelsens 3. pkt., fastslår, at der kan fastsættes vilkår for godkendelsen.

Det følger tilsvarende af den foreslåede § 29, stk. 3, 1. pkt., at afviklingsplanen skal godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren. Af bestemmelsens 2. pkt. fremgår det, at der kan fastsættes vilkår for godkendelsen.

Det foreslåede vil indebære, at ministeren forelægges afviklingsplanen til dennes godkendelse, samt at ministeren vil have mulighed for at fastsætte vilkår for godkendelsen. Sådanne vilkår kan vedrøre udformning af planen, opgørelsen af omkostningerne samt art og størrelse af sikkerhedsstillelse. Vilkårene vil f.eks. også kunne omfatte sikring af midler til gennemførelse af afviklingsplanen og varigheden af afviklingen.

Undergrundslovens § 32 a, stk. 3, omhandler efterforsknings- og vurderingsboringer, hvorfor denne ikke findes relevant for nærværende lovforslag. Ligeledes findes bestemmelsens stk. 4 ikke relevant, da denne har karakter af en overgangsbestemmelse for etablerede og planlagte anlæg, etableret eller godkendt inden den 19. juli 2015.

Efter undergrundslovens § 32 a, stk. 6, 1. pkt., kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte nærmere regler om indholdet af en afviklingsplan, herunder om de forudsætninger, som skal anvendes for afvikling af anlæg og installationer m.v., opgørelse af udgifterne og krav til etablering af sikkerhed for midler til fjernelse.

Det følger tilsvarende af den foreslåede § 29, stk. 4, klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet af en afviklingsplan, herunder om de forudsætninger, som

skal anvendes for afvikling af anlæg og installationer m.v., opgørelse af udgifterne og krav til etablering af sikkerhed for midler til fjernelse.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at ministeren kan udstede nærmere regler om afviklingsplaner i henhold til loven. Sådanne regler vil f.eks. kunne omhandle, at estimater for omkostningerne til gennemførelse af afviklingsplaner skal ajourføres, så det sikres, at de nyeste foreliggende oplysninger om anlæg, nye erfaringer fra gennemførelse af andre afviklingsplaner og om omkostninger hertil indgår i grundlaget. Nærmere regler for etablering af sikkerhed vil desuden have virkning for både rettighedshaver og selskaber med ansvar efter den foreslåede § 28. Da der i dag ikke er erfaring med afvikling af CO₂-rørledningsanlæg, er usikkerheden ved opgørelse af omkostningerne meget betydelig. Dette nødvendiggør muligheden for regler om senere ajourføring af estimaterne for omkostningerne forbundet med afvikling.